

YATIRIM TAAHHÜTLÜ AVANS KREDİSİ/FİNANSMANI UYGULAMA TALİMATI

I. GİRİŞ

Bu bilgilendirme notu, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası ("**TCMB**") tarafından ilk olarak 05/06/2020 tarihinde yayımlanan ve 01/08/2025 tarihine kadarki değişiklikleri ihtiva eden "Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi/Finansmanı Uygulama Talimatı" ("**Talimat**") hakkında müvekkillerimizi bilgilendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Talimat'ın amacı, Türk lirası üzerinden düzenlenen senetlerin avansa kabulü suretiyle kullanılacak yatırım taahhütlü avans kredilerine/finansmanlarına ilişkin işlemlerin ayrıntılarını düzenlemek olup Talimat, firmalara yatırımlarının finansmanına yönelik olarak bankalar aracılığıyla sağlanacak bu kredilere/finansmanlara ilişkin usul ve esasları ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede, firmalar yatırımlarının finansmanına yönelik olarak Türk lirası üzerinden düzenlenen senetleri kredi/finansman kullandırılmasına aracılık eden, proje finansmanı alanında uzmanlaşmış bir birime sahip bankalara ("**Aracı Bankalar**") vermekte, söz konusu senetler ise teminat olarak kabul edilmektedir. Aracı Bankalar tarafından teminat olarak alınan bu senetler, TCMB'ye iletilerek TCMB'nin belirlediği esaslar çerçevesinde firmalara yatırım taahhütlü avans kredisi/finansmanı kullandırılmaktadır. TCMB tarafından gerekli görülmesi halinde mevzu bahis senetler ile birlikte ek teminat olarak Aracı Banka dışındaki bir banka avalı veya devredilebilir kesin teminat mektubu talep edilebilmektedir. Böylelikle firmalar, yatırımlarını gerçekleştirmek üzere uzun vadeli ve uygun koşullarda finansman imkanına erişebilmekte; kredi/finansman ilişkisi de düzenlenen senetler üzerinden güvence altına alınmaktadır.

Yatırım taahhütlü avans kredileri/finansmanları, firmalara en fazla 10 milyar TL'ye kadar kaynak sağlamaktadır. Bu tutar genellikle iki eşit dilim (5+5 milyar TL) halinde kullandırılmakta, kullanım öncesi ve sonrasında raporlama yükümlülükleri aranmakta ve azami iki yıllık geri ödemesiz dönem tanınmaktadır. Ödemeler ise en fazla altı aylık dönemlerle yapılmaktadır. Yatırımlar açısından temel ölçüt, firmaların başvurularının değerlendirilmesi sonucunda T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ("**Bakanlık**") tarafından yatırımın teknolojik ve stratejik değerine ilişkin verilen teknoloji/strateji puanı ("**TSP**") değerlendirmesidir. TSP'si 85 ve üzerinde olan projeler için faiz/kâr payı daha avantajlı koşullarda uygulanmakta ve ek indirimler öngörülmektedir.

Yurt dışından sağlanan finansmanın proje büyüklüğüne oranı %20 ve üzerindeyse, baz faiz/kâr payı üzerinden ayrıca indirim yapılabilmektedir. Bununla birlikte, uygulanacak nihai faiz oranı hiçbir durumda %10'un altına düşmemektedir. Bu şartların tamamlayıcısı olarak, firmalara tahsis edilecek kredi/finansman limitleri de proje ölçeğine göre belirlenmektedir. Firma başına 5 milyar TL'den fazla olmamak üzere kullanılacak tutar, TSP belgesinde kayıtlı proje büyüklüğünün en fazla %70'i ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca, yüksek TSP puanına sahip yatırımlar için bu limite ek olarak 5 milyar TL'ye kadar ilave kullanım imkânı tanınabilmektedir.

Bu özet bilgilerin ışığında, işbu bilgilendirme notunun devamında yatırım taahhütlü avans kredisine/finansmanına ilişkin usul ve esaslar ayrıntılı biçimde izah edilecektir.

II.TEMEL ESASLAR

1. Avansa Kabul Edilecek Senetlerin Özellikleri, Devri ve Teslimi

Avansa kabul edilecek senetlerin aşağıda yer alan özellikleri taşıması gerekmektedir. Şöyle ki; avansa kabul edilecek senetlerde:

- ✓ Keşidecinin imzasını ve son cırantı bir Aracı Banka olmak üzere Aracı Banka'nın imzasını içerecek şekilde en az iki imza taşımalıdır.
- ✓ Türk lirası cinsinden emre yazılı düzenlenmiş olmalıdır.
- ✓ Vadelerine en çok 10 yıl kalmış olmalıdır.
- ✓ Kabul edildiği veya aval verildiği ülkede ve ülkemizde yürürlükte bulunan mevzuatın öngördüğü şekil şartlarını içermelidir.
- ✓ Protesto yasağı ve benzeri kayıtları taşımamalı ve ciro zincirinde kopukluk olmamalıdır.
- ✓ Üzerinde imzaları bulunan firmaların kredi değerliliği olumlu kabul edilmelidir.
- ✓ Tutarları firma ve Aracı Banka için tahsis edilen azami limitleri aşmamalıdır.
- ✓ Kredi/finansman kullanan firmaya rücu edilebilir olarak düzenlenmelidir.
- ✓ TCMB'ye rehin ciroyuyla devredilmelidir.

2. Senetlerin Aracı Banka Tarafından İncelenme Esasları

Senetlerin Talimat'ta belirtilen koşullara uygun olup olmadığı Aracı Banka tarafından aşağıdaki usul ve esaslar göz önünde bulundurularak incelenmektedir.

a. Avansa kabul edilecek senetlerin aşağıdaki hususlara uygunluğu Aracı Banka tarafından tespit edilir.

- ✓ Poliçe ve bonoların el yazısıyla imzalanması, cironun kayıtsız şartsız olması, şirketlerde temsil yetkilerine uygun olarak imza ve isim kaşelerinin kullanılmış bulunması gerekmektedir.
- ✓ Poliçe ve bonoların 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("**TTK**") 671 inci ve 776 ncı maddelerinde yazılı şekil şartlarını içermesi gerekmektedir.
- ✓ Poliçe ve bonoların **(i)** poliçe veya bono (emre yazılı senet) sözcüğünü, **(ii)** ödenecek tutarı, **(iii)** vadeyi, **(iv)** ödeme yerini, **(v)** lehtarın adı ve soyadını, **(vi)** keşide (düzenleme) tarihi ve yerini, **(vii)** keşidecinin imzasını içermesi gerekmekte olup ayrıca poliçede muhatabın adı ve soyadının da bulunması gerekmektedir.
- ✓ Avansa kabul edilecek senetlerde taksitle ödeme kaydının yer almaması gerekmektedir.
- ✓ Avansa kabul edilecek senetlerde ayrı tarihli birden fazla vade olmamalıdır ve senetlerde belirtilen vadeler TTK'nın 703 üncü maddesinde dört tür vadenin dışında belirlenmiş bir vade olmamalıdır.
- ✓ Aval şerhinde avalin verildiği firma açıkça belirtilmelidir.

b. Emrine düzenlenen senet Aracı Banka tarafından rehin cirosu ile TCMB'ye devredilir.**c. Aracı Banka, senetleri TCMB'nin İstanbul şubesine ("İstanbul Şubesi") teslim eder ve senetlerde eksiklik bulunması durumunda İstanbul Şubesi'nin Aracı Banka'ya iade ettiği senetler yerine Aracı Banka yeni senet getirir.****d. Başvuru bilgileri ile senet bilgileri arasında bir farklılık tespit edilmesi halinde kredi/finansman kullanımı TCMB tarafından iptal edilir. (Senet borçlularının imzaları, ehliyetleri, temsil yetkileri ve kred, değerliliklerine ilişkin hususların kontrolü ve bu konularda doğabilecek anlaşmazlıkların takip, sonuç ve sorumluluğu Aracı Banka'ya aittir.)**

3. Firmaların Kredi Değerliliğine İlişkin Ölçütler

Talimat uyarınca “*finansal sağlamlığı yüksek*” olarak değerlendirilen firmalar (“**Finansal Sağlamlığı Yüksek Firmalar**”), kredi derecelendirilmesi ile yetkili derecelendirme kuruluşlarınca yerel uzun vade yüksek kredi kalitesi ve üzeri (A ve üzeri) kredi notu almış firmalardır. Talimat kapsamında kredi değerliliğinin yeterli kabul edilebilmesi için ise ilgili firmaların aşağıdaki ölçütleri sağlaması önem arz etmektedir. Buna göre; ilgi firmanın:

- ✓ Kredi/finansman kullanım süresince bankalar, finansal kiralama, faktöring ve finansman şirketlerince tahsil imkânı sınırlı kredi ve diğer alacak, tahsili şüpheli kredi ve diğer alacak, tasfiye olunacak alacak ve zarar niteliğindeki kredi ve diğer alacak olarak sınıflandırılan borcu bulunmamalıdır.
- ✓ Son üç yıllık dönemde kaldırılmamış protestoları bulunmamalıdır.
- ✓ Faaliyetlerini etkileyecek derecede icra takibi veya haczi bulunmamalıdır.
- ✓ Ödemelerini tatil etmemelidir, konkordato talep etmişse bu talebin sonuçlanmasından itibaren en az 1 yıl geçmiş olmalıdır.
- ✓ İflası istenmemiş olmalı veya iflas erteleme durumu bulunmamalıdır.
- ✓ Firmanın ve senette imzası bulunan yetkili temsilcilerinin çek düzenleme ve çek hesabı açma yasakları bulunmamalıdır.

4. Yatırım Taahhütlü Avans Kredilerinin/Finansmanlarının Özellikleri ve Kredi/Finansman Kullandırma Koşulları**Kredi/Finansmanların Özellikleri**

- ✓ Anapara geri ödemesiz dönemi kredi/finansman kullanım tarihinden itibaren en çok 2 yıl olup bu dönemde yalnızca tahakkuk eden faiz/kâr payı ödemeleri gerçekleştirilir.
- ✓ Geri ödemeler azami 6 aylık dönemler halinde gerçekleştirilir.

Yatırımların Özellikleri

- ✓ TSP belgesinde kayıtlı proje büyüklüğü en az 1 milyar Türk lirası olmalıdır.
- ✓ Yatırım teşvik belgesi ("YTB") bulunmalı ve TSP değerlendirmesi asgari 70 puan ve üzerinde olmalıdır. (YTB'si bulunmayan yatırımlara ilişkin başvurularda Bakanlık uygunluk yazısı alınması gerekmektedir.)

- ✓ Toplam yatırım tutarının asgari %20'si oranında özkaynak kullanılmalıdır. (İstisna: Kullanılmış kredi/finansman tutarı toplam yatırım tutarının %20'sini aşmayan yatırımlar için (i) kullanılmış kredi/finansman tutarı dahil olmak üzere toplam 5 milyar TL'yi ve TSP belgesinde kayıtlı proje büyüklüğü tutarının %50'sini aşmamak kaydıyla kredi/finansman kullanılabilir.)

- ✓ TSP belgesi düzenlenme tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde kredi/finansman başvurusu TCMB'ye iletilmeyen yatırımlara kredi/finansman kullandırılmaz.

Uygulanan Faiz/Kar Payı

- ✓ Kredilere/finansmanlara, yapılacak indirimler sonrasında uygulanacak faiz oranı %10'un altında olamaz.
- ✓ Baz faiz/kâr payı, yüzde 20 oranı ile politika faizinin yüzde 70'i arasında karşılaştırma yapılarak, bunlardan düşük olanın esas alınması suretiyle belirlenir.

- ✓ TSP'si 85 ve üzerinde olan yatırımlar için, baz faiz/kâr payı üzerinden %7/30 oranında bir indirim uygulanır.
- ✓ Yurt dışından temin edilen finansmanın, TSP belgesinde kayıtlı proje büyüklüğüne oranının %20 veya üzerinde olduğu yatırımlar için, baz faiz/kâr payı üzerinden 5/30 oranında indirim uygulanır.
- ✓ Yatırım taahhütlü avans kredilerinin/finansmanlarının değişken faizli/kâr paylı olarak tahsil edilmesi önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.
- ✓ Kredi/finansman kullanım ve geri ödeme işlemlerinde valör tarihleri esas alınmakta olup, faiz/kâr payı hesaplamalarında bu tarihler arasındaki gün sayısı dikkate alınmaktadır. Böylece her işlemde, kullanım ve geri ödeme günleri arasındaki süre üzerinden faiz/kâr payı belirlenmektedir.

Kredi/Finansman Limitleri

- ✓ Firma bazında kredi/finansman kullanım limiti 5 milyar Türk lirasından fazla olamaz.
- ✓ Firma bazında kredi/finansman kullanım limiti, TSP belgesinde kayıtlı proje büyüklüğü tutarının %70'i ile sınırlıdır.
- ✓ Firmaların TSP'si 85 ve üzerinde olan yatırım projelerine, TSP belgesinde kayıtlı proje büyüklüğü tutarının azami %70'i ile sınırlı olmak kaydıyla yukarıda belirtilen limitten ayrı olarak 5 milyar Türk lirasına kadar kredi/finansman kullanım limiti tanınır.
- ✓ Tek bir yatırım projesi için tahsis edilebilecek kredi/finansman limiti 5 milyar Türk lirasını ve firma bazında kredi/finansman kullanım limiti 10 milyar Türk lirasını aşamaz.

Kredi/finansman kapsamında firmalarca Talimat'ın Ek-4'ünde yer alan finansal beyan formunun sunulması gerekmekte olup ilgili firmaların aynı zamanda aşağıdaki hususları taahhüt etmesi gerekmektedir:

- ✓ **Net döviz pozisyonu toplam varlıkların % 5,0'i seviyesinin altındadır.**
- ✓ **TCMB'ce kur/fiyat koruma desteği sağlanan hesap bakiyesi bulunmamaktadır.**
- ✓ **Krediye/finansmana konu yatırım ile ilgili olarak yurt içinde yerleşiklerle yapacakları tüm sözleşme ve fiyatlamaları Türk lirası üzerinden yapılacaktır. (Savunma sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmalar ile 13/06/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun Geçici 12 nci maddesi kapsamına giren mükelleflerden olup elektrik motorlu taşıtların üretimi için yatırım taahhütlü avans kredisi/finansmanı kullanacak firmalar hariçtir.)**
- ✓ **Yatırım sonrasında üretilecek malların yurt içindeki veya sunacağı hizmetin yurt içinde yerleşiklere yönelik fiyatlaması ve satışı yalnızca Türk lirası üzerinden yapılacaktır. (Savunma sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmalar ile 13/06/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun Geçici 12 nci maddesi kapsamına giren mükelleflerden olup elektrik motorlu taşıtların üretimi için yatırım taahhütlü avans kredisi/finansmanı kullanacak firmalar hariçtir.)**

5. Kredi/Finansmanların Aracı Bankalar Kanalıyla Kullandırılmasında Aracı Bankalar'ın Yükümlülükleri

Aracı Bankalar, yatırım taahhütlü avans kredisi/finansmanı başvurularının Talimat hükümlerine uygunluğunu kontrol etmek, yatırımın teknik ve finansal açıdan erişilebilirliğini ile firmaların yeterliliğini analiz etmek ve yalnızca uygun gördükleri başvuruları TCMB'ye iletmekle yükümlüdür. Başvuru aşamasından kredi/finansmanın vadesi sonuna kadar, firmaların kredi değerliliği, yatırımın Talimat'a uygunluğu, kullanılacak tutarların limitlere uygunluğu ve taahhütlerin takibi gibi hususların kontrol ve izlenmesi Aracı Bankalar'ın sorumluluğundadır.

Bunun yanı sıra, Aracı Bankalar, TCMB tarafından kendilerine tahsis edilen kredi/finansman tutarlarını aynı gün içerisinde firma adına açılacak bloke hesaba aktarmakla mükelleftir. Söz konusu tutarlar firmalara doğrudan serbest bırakılmamakta; yalnızca yatırım kapsamında gerçekleştirilecek harcamalara ilişkin belgelerin ibraz edilmesi suretiyle kullanılabilir.

Harcama belgelerinin sunulması halinde, ödemeler doğrudan firmanın ilgili mal veya hizmet tedarikçisinin hesabına aktarılmaktadır. Doğrudan transferin mümkün olmadığı hallerde ise, ödeme tutarı başka bir banka aracılığıyla tedarikçi hesabına yönlendirilmektedir. Bu süreçte, ödeme yapılacak hesap bilgileri firma tarafından bankaya bildirilmektedir.

Harcamanın tevsiki amacıyla, mevzuata uygun şekilde düzenlenmiş fatura veya harcamanın sonradan fatura ile doğrulanması koşuluyla sözleşme ile desteklenen proforma fatura kabul edilmektedir. Ayrıca, kredi/finansman tutarının firma hesabına aktarılabilmesi için harcamanın fiilen gerçekleştiğini gösteren belgelerin bankaya sunulması zorunludur. Bununla birlikte, arsa ve bina alımlarına ilişkin harcamalar yatırım taahhütlü avans kredisi/finansmanı kapsamında karşılanmamaktadır.

Öte yandan, Aracı Banka'nın bir katılım bankası olması halinde özel düzenlemeler öngörülmüştür. Bu durumda, katılım bankaları TCMB ile imzalayacakları yatırım vekâleti çerçeve sözleşmesi kapsamında fon aktarımını sağlamakta ve söz konusu fonları kendi nam ve hesaplarına, ilgili mevzuatta öngörülen yöntemlere uygun olarak müşterilerine kullanırmaktadır. Bu uygulama, TCMB adına vekâleten kullanırımı ifade etmemekte olup Aracı Bankalar'ın bağımsız sorumlulukları aynen devam etmektedir.

Diğer taraftan, kredi/finansman geri ödemelerinin vadesinde yapılmaması veya ceza ve yaptırımlar da dahil olmak üzere yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde İstanbul Şubesi, Aracı Bankalar'ın TCMB nezdindeki TL veya döviz hesaplarından ya da diğer alacaklarından doğrudan tahsil yetkisine sahiptir.

Son olarak, kredi/finansman dilim kullanırımı öncesinde firmaların kamu borçluluk durumlarının kontrolü öngörülmektedir. Bu kapsamda, firmaların son 15 gün içerisinde alınmış vergi ve SGK borç durum belgelerini Aracı Bankalar'a sunmaları gerekmektedir. İbrahim edilen belgelerde vadesi geçmiş borç bulunması halinde, öncelikle kredi/finansman tutarından bu borçların ödenmesi veya borcun kapatıldığını gösteren güncel belgenin sunulması şart olup bu koşul yerine getirildikten sonra kalan tutarın yatırım harcamaları için kullanılması mümkündür.

6. Kredi/Finansman Başvurularında İbrazı Gereken Belgeler

Firmaların kredi/finansman başvurularının tamamlanabilmesi için Aracı Bankalar'ın genel müdürlüklerinin aşağıdaki belgeleri TCMB Bankacılık ve Finansal Kuruluşlar Genel Müdürlüğüne ("**Genel Müdürlük**") iletmesi gerekmektedir. Genel Müdürlükçe ihtiyaç duyulması halinde Aracı Banka'dan kredi/finansman başvurusunda iletilen belgelere ek bilgi ve belgeler istenebilir.

YTB'siz Başvurular İçin İlgili Başvurunun Uygunluğuna İlişkin Bakanlık Yazısı	Talimat'ın Ek-2'sinde Yer Alan Başvuru Formu	Talimat'ın Ek-3'ünde Yer Alan Örneğe Göre Hazırlanan Aracı Banka'nın Yazılı Beyanı	Aracı Banka ve Krediye/Finansmana Başvuran Firmaya Ait İmza Sirküleri
YTB	TSP Belgesi	Talimat'ın Ek-4'ünde Yer Alan Firma Finansal Beyan Formu	Kredi/Finansman Geri Ödeme Planı

7. Kredilerin/Finansmanların Tahsisi ve Kullandırılması

Kredilerin/Finansmanların Tahsisi

- ✓ Kredi/finansman tahsisi, yukarıda “6. Kredi/Finansman Başvurularında İbrazi Gereken Belgeler” başlığı altında öngörülen belgelerin eksiksiz şekilde sunulması koşuluyla, Genel Müdürlük tarafından Aracı Banka’ya gönderilecek uygunluk yazısı ile gerçekleştirilir. Bu aşamada, Aracı Banka’nın yaptığı değerlendirme ve beyan esas alınır.
- ✓ Tahsis edilen kredi/finansman tutarının en az **%10’unun, tahsis tarihinden itibaren 6 ay içerisinde** kullanılması zorunludur. Bu şartın yerine getirilmemesi halinde, tahsis edilen limit iptal edilir. Ayrıca, tahsis edilen tutarın tamamının **3 yıl içinde** kullanılması gerekmekte olup, süre aşımı halinde yalnızca aracı bankanın gerekçeli başvurusu üzerine bir defaya mahsus olmak üzere **1,5 yıl ek süre** tanınabilir. Ek sürenin sonunda da kullanılmayan kısım iptal edilir.

Kredilerin/Finansmanların Kullandırılması

- ✓ Kredinin/finansmanın kural olarak **5 eşit dilim halinde** kullandırılması öngörülmektedir. Ancak, toplu kullanım talepleri, talep edilen tutarı karşılayan harcama belgeleri ile desteklenerek Aracı Banka aracılığıyla TCMB’ye iletilmekte ve Genel Müdürlük tarafından değerlendirilmektedir. Talep edilen toplam tutar için kredi/finansman limiti üzerinde blokaj uygulanır.
- ✓ Yeni bir dilim kullanım talebinde Aracı Banka’nın, yatırımın ilerleme düzeyini gösteren izleme raporunu, ilgili dilime ilişkin imzalı geri ödeme planını ve firmanın son 15 gün içerisinde alınmış güncel vergi ve SGK borç durumunu gösteren belgeleri TCMB’ye sunması gerekmektedir. TCMB, raporun değerlendirilmesi sonucunda yatırımda yeterli ilerleme sağlanmadığını tespit ederse yeni dilim kullanım taleplerini reddedebilir.
- ✓ Değişken faizli/kâr paylı kredilerde, güncel kredi/finansman bakiyesinin tevdi edilen senet tutarıyla uyumlu olmasını temin etmek Aracı Banka’nın sorumluluğundadır. Bakiyenin senet tutarını aşması halinde Aracı Banka, aynı vadeye sahip ek bir senedi İstanbul Şubesi’ne tevdi etmekle yükümlüdür. TCMB tarafından uyumsuzluk tespit edilmesi durumunda, Aracı Banka’nın bu ek senedi **bildirim tarihinden itibaren 5 iş günü içinde** tevdi etmesi gerekir. Süre aşımında ise gerekçeli yazılı başvuru üzerine bir defaya mahsus ek süre tanınabilir; ek sürede de yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde, kredinin/finansmanın geri çağırılmasına ilişkin hükümler uygulanır.
- ✓ Son geri ödeme işlemlerinin tamamlanmasını müteakip, portföyde bulunan senet veya senetler Aracı Banka’ya iade edilir.

8. Kredilerin/Finansmanların Geri Ödemeleri ve Yatırım Taahhüdünün Gerçekleştirilmesi

Kredi/Finansman Geri Ödemeleri

- ✓ Senet üzerinde kayıtlı tutar, vadesinde ödenir.
- ✓ Aracı Bankalar, senet bedelinin TCMB'ye ödenmesinden sonra senetleri ibraz etmeye, bedeli ödenen senetleri borçluya iade etmeye, ödemeler için makbuz düzenlemeye, ödenmemesi halinde protesto çekmeye ve gerektiğinde icra veya dava yoluyla takip başlatmaya yetkilidir.
- ✓ Senet bedeli, herhangi bir kesinti yapılmaksızın vade gününde; vadenin tatili rastlaması halinde ise tatili izleyen ilk iş gününde TCMB'ye ödenir. Yapılan geri ödeme işlemleri aynı gün içerisinde TCMB'ye bildirilir.
- ✓ Vade tarihinde Aracı Banka tarafından ödeme yapılmaması halinde, TCMB senet bedellerini resen tahsil edebilir; ayrıca protesto ve takip yoluna da başvurabilir. Bu durumda ortaya çıkan tüm masraflar ve tahsil komisyonları Aracı Banka'dan alınır.
- ✓ Kredinin/finansmanın erken geri ödenmesi, ancak mevcut bakiyenin tamamının kapatılması suretiyle mümkündür; kısmi erken ödeme yapılamaz.

- ✓ Erken geri ödeme halinde yalnızca tahakkuk eden faiz/kâr payı tahsil edilir. Aracı Bankalar, bu işlem nedeniyle firmalardan herhangi bir ek masraf, komisyon veya faiz/kâr payı talep edemez.
- ✓ Erken geri ödeme, yatırım taahhüdünün gerçekleştirilmesine ilişkin yükümlülüğü ortadan kaldırmaz. Ayrıca, erken geri ödeme yapılan bir işlemde aynı yatırım kapsamında yeniden yatırım taahhütlü avans kredi/finansmanı kullandırılması mümkün değildir.
- ✓ Senet vadesinde kredi/finansman geri ödemesinin gerçekleştirilememesi durumunda, Aracı Banka borçlu firmayı, Genel Müdürlük'ten teyit almak kaydıyla vadeyi izleyen 2. iş gününde protesto eder ve Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi'ne bildirimde bulunur.

Yatırım Taahhüdünün Gerçekleştirilmesi

- ✓ Kredi/finansmana konu yatırım taahhüdünün, ilgili yatırımın YTB'sinin kapatılmasıyla sona erdirilmesi esastır. YTB'nin vade sonuna kadar kapatılmamış olması halinde, en geç 6 ay içerisinde yatırımın gerçekleştiğini gösteren belgeler ibraz edilmelidir. YTB süresi vade öncesinde dolan işlemlerde ise Aracı Banka, yatırımın tamamlanma oranını TCMB'ye bildirir. Bakanlık tarafından ek süre verilmişse taahhüdün yerine getirilme süresi bu ek süre kadar uzar.

- ✓ YTB kapatma işlemleri sonuçlanmış ise yatırım taahhüdünün gerçekleştiği, firmanın Bakanlık'tan alacağı yazının Aracı Banka'ya ibrazı ile tespit edilir.
- ✓ YTB kapatma işlemleri kredi/finansman vadesine kadar sonuçlanmamışsa yatırımın gerçekleşme durumu; 21/06/2025 tarihli ve 32933 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2025/1)'in yayımlanmasından önce YTB'ye konu olmuş yatırımlar bakımından 20/06/2012 tarihli ve 28329 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2012/1)'in eklerine uygun Yeminli Mali Müşavir raporları ile Aracı Banka'ya sunulur ve Aracı Banka tarafından yapılacak ekspertiz/değerleme ile teyit edilir.
- ✓ Senedin avansa kabul edilmesinden sonra Talimat uyarınca belirlenen yatırım özelliklerini ve firmalarca yapılması gerekli taahhütleri sağlamayan krediler/finansmanlar bakımından yatırım taahhüdünün takibi yapılmaz.

9. Kredilerin/Finansmanların Geri Çağırılması, Yaptırım ve Cezalar

TCMB'nin Geri Çağırma Yetkisi	TCMB, gerekli gördüğü hallerde Aracı Banka'nın görüşünü de almak suretiyle kullandırılan kredileri/finansmanları vadesinden önce geri çağırma hakkına sahiptir.
Gecikme Faizinin/Cezasının Hesaplanması	Bu durumda gecikme faizleri/cezaları, TCMB'nin ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranının 1,5 katsayısı ile çarpılması sonucu hesaplanır.
Şartların Sağlanmaması Halinde Geri Çağırma	Senedin avansa kabul edilmesinden sonra sonra Talimat uyarınca belirlenen yatırım özelliklerini ve firmalarca yapılması gerekli taahhütleri sağlamadığının tespiti halinde; ✓ Kullandırılan kredi/finansman geri çağırılır ve tahsis iptal edilir. ✓ TCMB; kalan anapara, komisyon, vergi ve masrafların tek seferde ödenmesi için Aracı Banka'ya yazılı talimat gönderir. ✓ Talimatın gönderildiği tarihten itibaren en geç 5 iş günü içinde ilgili tüm tutar ödenir ve aynı gün TCMB'ye bildirilir. ✓ Ödeme ve bildirimin ardından senetler vadelerinden önce portföyden çıkarılarak Aracı Banka'ya iade edilir. Bu kapsamda yalnızca tahakkuk eden faiz/kâr payları tahsil edilir. ✓ Geri ödeme tarihine kadar, belirtilen oran üzerinden yaptırım uygulanır. ✓ Geri çağırılan krediyi kullanan firma adına aynı Aracı Banka üzerinden yapılacak diğer kredi/finansman başvuruları kabul edilmez.
Kredi Değerliliğinin Kaybedilmesi	Aracı Banka'nın kredi değerliliğinin kaybolduğunu bildirmesi halinde, TCMB geri çağırma konusunda karar verir. Geri çağırmaya karar verilmesi durumunda, kalan bakiye için Aracı Banka'ya talimat gönderilir. Talimatın ulaştığı tarihten itibaren 2 iş günü içinde bakiye ödenir ve aynı gün TCMB'ye bildirilir. Ödeme ve bildirimin ardından senetler vadelerinden önce portföyden çıkarılarak Aracı Banka'ya iade edilir.

Senet Vadelerinde Ödeme Yapılmaması	Avansa kabul edilen senetlerin vadesinde ödenmemesi veya ödeme planındaki taksitlerin zamanında yapılmaması halinde: ✓ Vade tarihinden ödeme tarihine kadar her gün için, TCMB'nin ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranının 1,5 katsayısı ile çarpılması suretiyle belirtilen oran üzerinden gecikme faizi/cezası uygulanır. ✓ Hesaplanan faiz/ceza tutarına Banka ve sigorta Muameleleri Vergisi ("BSMV") eklenir. ✓ Ödeme talep tarihinden itibaren de aynı oran üzerinden gecikme faizi/cezası uygulanır.
Yatırım Taahhüdünün Yerine Getirilmemesi	Yatırım taahhüdünün Talimat'ta 18. maddesinde öngörülen usule uygun olarak kısmen veya tamamen yerine getirilmemesi halinde: ✓ Anapara tutarına, gerçekleşmeyen taahhüt oranı üzerinden, kullanım tarihinden ödeme tarihine kadar yaptırım uygulanır. ✓ Yaptırım tutarı, taksit ödeme tarihlerinde geçerli olan TCMB'nin en yüksek gecelik borç verme faiz oranı üzerinden hesaplanır. ✓ Hesaplanan tutar BSMV ile birlikte Aracı Banka'dan tahsil edilir. ✓ Vadesi dolmamış kredilerde yaptırım ödemeleri taksitli yapılır; geri ödenmiş taksitler için yaptırım tek seferde tahsil edilir. ✓ Tek seferde tahsil edilecek yaptırımların ödenmesi için bildirim tarihinden itibaren 5 iş günü süre verilir. ✓ Gerekçeli başvuru halinde Genel Müdürlük ek süre tanıyabilir. ✓ Yatırım taahhüdünü yerine getirmeyen firmaların yeni kredi/finansman talepleri, ihlal tarihinden itibaren 5 yıl süreyle kabul edilmez.
Faiz/Kar Payı Farklılaştırılmasına Uyulmaması	Talimat'ın 11. maddesi kapsamında faiz/kâr payı farklılaştırma şartlarından herhangi birinin yerine getirilmediğinin tespiti halinde; kullanılan kredi/finansman için, yararlanılmış faiz/kâr payı ile yararlanılması gereken faiz/kâr payı arasındaki farkın 1,5 katı tutarında yaptırım uygulanır.

10. Mevzuata İlişkin Hususlar

Kredi veya finansman kullanan firmaların yatırım faaliyetlerine bağlı olarak düzenledikleri senetler, Aracı Bankalar aracılığıyla TCMB'ye sunulmakta ve avansa kabul edilmektedir. Bu çerçevede, Türk parası kıymetini koruma ve yatırım teşvik mevzuatı ve ilgili diğer düzenlemelerde öngörülen veya gelecekte öngörülmesi muhtemel her türlü takip, bildirim ve benzeri işlemlerin yürütülmesi Aracı Bankalar'ın sorumluluğunda bulunmaktadır.

Buna ek olarak, 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu uyarınca kambiyo senetleri damga vergisine tabi tutulmamaktadır. Bu nedenle, yatırım taahhütlü avans kredisi/finansmanı çerçevesinde TCMB'ye tevdi edilen senetlerden herhangi bir damga vergisi tahsil edilmez. Aynı istisna, Aracı Bankalar tarafından düzenlenen taahhütname ve temliknameler için de geçerlidir.

Uygulama Talimatı ayrıca ulusal ve uluslararası yaptırım düzenlemeleriyle de uyumludur. Bu kapsamda; MASAK, Amerika Birleşik Devletleri Yabancı Varlıkların Kontrolü Ofisi (OFAC), Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Birleşik Krallık Finansal Yaptırımları Uygulama Ofisi veya Avrupa Birliği Finansal Yaptırımlar listelerinde yer alan firmalara kredi veya finansman kullandırılması yasaktır. Söz konusu yasak, bu listelerde bulunan kişiler tarafından doğrudan veya dolaylı biçimde sahip olunan, ortak olunan veya kontrol edilen firmaları da kapsamaktadır.

Aynı şekilde, yaptırım listelerinde yer alan kişi ve kurumlarla gerçekleştirilen ticari faaliyetler ya da bu listelerde konu edilen mal ve hizmetlere ilişkin işlemler de kredi/finansman kapsamında desteklenemez. Bu tür faaliyetlere dair belgeler, yatırım taahhütlü kredilerin/finansmanların taahhüt kapatma işlemlerinde geçerli kabul edilmez.

Kredi/finansman kullandırılan firmaların ve bunlara doğrudan veya dolaylı olarak ortak olan, sahip olan ya da kontrol eden kişilerin ilgili yaptırım listelerinde yer alıp almadığının tespiti Aracı Bankalar'ca yapılmalıdır. Bununla birlikte; krediye konu mal veya hizmetlerin yaptırım listelerine girip girmediğinin kontrolü de Aracı Bankalar'ın yükümlülüğündedir. Bu kontrollerin yapılmaması veya eksik yapılması halinde doğacak hukuki sorumluluk tamamen Aracı Bankalar'a aittir.

Öte yandan, senetlerin vadesinde geri ödemesinin yapılmaması halinde Aracı Banka tarafından protesto çekilmesi, TCMB bakımından keşideciye başvuru imkânı doğurmaktadır. Vadesinde ödenmeyen veya Aracı Banka'nın hesaplarının müsait olmaması sebebiyle İstanbul Şubesi tarafından resen tahsil edilemeyen işlemler İstanbul Şubesi tarafından ayrıca takip edilmektedir. TTK'nın 714. ve 778. maddeleri çerçevesinde, ödememe protestosunun belirli vade şartı içeren senetlerde ödeme gününü izleyen 2 iş günü içinde, görüldüğünde ödenecek senetlerde ise senedin sunulması için verilmiş olan süre içerisinde yapılması gerekmektedir. Bu nedenle, bahsi geçen hallerde protesto süresinin geçirilmemesi kritik önem arz etmektedir.

Serhat Aydın

Yönetici Ortak

+90 532 242 10 28
serhat.aydin@aydin.law
<https://www.linkedin.com/in/aydinserhat/>

Doğa Kale

Avukat

+90 552 452 13 71
doga.kale@aydin.law
<https://www.linkedin.com/in/dogakale/>